

Skolinspektionen 10 år

Innehåll

Skolinspektionen 10 år	3
Vad säger generaldirektören?	6
Vad ska en inspektionsmyndighet bidra med?	8
Röster om inspektion	12
Får våra inspektioner effekt?	15
Inspektion och dess mervärde.....	18
Nu går vi vidare.....	22

Skolinspektionen 10 år

I år fyller Skolinspektionen 10 år. Den verksamhet jag har förmånen att leda ser jag som viktig, pådrivande och engagerande. Vi har ett angeläget samhällsuppdrag – Skolinspektionen granskar för att förbättra. Vi gör det för att stärka skolan och bidra till att höja skolans kvalitet.

Vi har under den här perioden byggt upp vår verksamhet, utvecklat och förstärkt den och är nu en känd och etablerad myndighet inom skolområdet. Under dessa år har vi hörts i den skolpolitiska diskussionen och på flera sätt bidragit med kunskap om hur skolan fungerar och utvecklas. Genom att alltid sätta elevens kunskapsutveckling samt trygghet och studiero i centrum, har vi satt ljus på problem som behöver åtgärdas och vi har på olika sätt drivit på för utveckling. Att varje elev ska kunna nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling är viktigt för oss. Vi arbetar också för att elever ska få sina rättigheter tillgodosedda. Därmed är vi en myndighet som tydligt markerar när huvudmän och rektorer inte gjort tillräckligt. En granskningsmyndighet ska alltid stå för medborgarnas behov av insyn i en viktig samhällsuppgift – i vårt fall att ge elever bästa möjliga skola.

Liksom de flesta myndigheter har vi inte saknat utmaningar men vi har också fått goda omdömen om vår verksamhet. Vi tar nu ännu ett steg för att utveckla vår verksamhet genom att bredda och förnya vårt sätt att inspektera.

I den här broschyren presenterar vi några korta och utvalda fakta från vår närvaro i svensk skola sedan 2008, hur mycket vi inspekterat och vad vi åstadkommit. Mycket har hänt under åren och här ger vi vår bild av inspektionen samt försöker svara på några vanliga påståenden och ibland missuppfattningar. Vi ger slutligen exempel på vad tillsyn och kvalitetsgranskning bidragit till. Det finns även berättelser från några i skolans värld som mött oss längs vägen.

Trevlig läsning!

Helén Ängmo
Generaldirektör

Varför en inspektionsmyndighet?

Så här skrev regeringen i propositionen som låg till grund för Skolinspektionen:

”Genom att skapa en särskild myndighet för tillsyn samt kvalitetsgranskning bedömer regeringen att en god granskning av måluppfyllelsen och verksamheten inom förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning kan säkerställas. Regeringen anser i likhet med utredningen att man genom att skilja tillsynsuppgifterna från de föreskrivande, utvecklande och bidragsförmedlande uppgifterna får en tydlig och förutsägbar rollfördelning, vilket i sin tur ger myndigheterna förutsättningar att genomföra sina uppgifter på ett effektivt sätt.”

I oktober 2008 såg därför Skolinspektionen dagens ljus. Inspektionen, som tidigare hade legat på Skolverket, skulle etableras som en egen myndighet och byggas ut med nya resurser och uppgifter. Myndigheten skulle sköta både kvalitetsgranskning och tillsyn, men även råd och vägledning i samband med inspektion. Skolutvecklingsuppgiften skulle däremot finnas kvar hos Skolverket. Prövning av tillstånd för fristående skolor lades också på den nya myndigheten.

Det var alltså inte helt nya statliga uppgifter som skulle ligga på Skolinspektionen. Inspektionsuppgiften hade funnits länge. När den obligatoriska folkskolan infördes 1842 utfördes inspektioner av kyrkan och 1861 fick Sverige en egen folkskoleinspektion. Därefter hade Folkskoleöverstyrelsen uppgiften, för att sedan läggas på Länsskolnämnderna. Dessa var en del av Skolöverstyrelsen och hade tillsynsuppgiften från 1920-talet till 1991 då Skolverket tog över tillsyns- och inspektionsuppdraget.

Men nya politiska prioriteringar gjordes. Skolmyndighetsutredningen 2007 föreslog utifrån regeringens

direktiv en ny lösning. Det handlade om att inspektionen skulle vara helt fristående. Att bilda en fristående tillsynsmyndighet var bland annat en del i regeringens arbete med att utforma en myndighetsstruktur som skulle stödja mål- och resultatstyrning.

Kvalitetsgranskningsuppgiften växte fram alltmer på 90-talet och etablerades sedermera på dåvarande Skolverket. Kvalitetsgranskning skulle inte i första hand fokusera på om skolor arbetade enligt lagstiftningen – som tillsynen – den skulle innehålla bredare bedömningar om hur väl skolan utförde sitt arbete.

Granskning skulle skiljas från stödjande uppgifter

En avgörande tanke var att en tydlig rollfördelning skulle ge de olika skolmyndigheterna möjlighet att fokusera på en huvuduppgift och i och med det få förutsättningar att effektivare genomföra sitt uppdrag. Vikten av att tydligt skilja uppdraget att föreskriva, utveckla och ge bidrag till skolor från att granska deras resultat lyftes också fram. Detta mot bakgrund av att det annars bland annat finns risk att den granskande aktören kan komma att utvärdera eller följa upp sina egna råd eller stödjande insatser.

Ansvarsfördelningen mellan staten, huvudmännen och andra aktörer skulle också bli tydligare. Mål- och resultatstyrningen, som bland annat syftar till att ge större frihet för såväl myndigheter som kommuner och landsting att bestämma hur man ska nå de politiska målen, hade ökat behovet av att kontrollera att önskvärda resultat också uppnåddes.

Ett viktigt motiv till att skapa Skolinspektionen var också att elevernas kunskapsresultat behövde höjas i en internationell jämförelse. Regeringen behövde vidta flera åtgärder, och att satsa på inspektion var en del av dessa åtgärder. Att göra skolan mer likvärdig blev också en av huvuduppgifterna för Skolinspektionen.

Vilken roll fick vi?

Skolinspektionens roll blev att granska kvaliteten i skolväsendet, förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen samt utöva tillsyn över skolväsendet. Skolinspektionen fick sitt huvudkontor i Stockholm samt en regional organisation med avdelningar i Göteborg, Linköping, Lund, Stockholm och Umeå.

Verksamheten delades in i fyra huvudsakliga arbetsområden:

Tillsyn som handlar om att granska om skolorna efterlever regler. Om vi kommer fram till att en skola inte lever upp till lagstiftningen kallar vi det en brist, och ställer då krav på att skolan ska åtgärda det vi påpekat.

Kvalitetsgranskning som handlar om att bedöma kvalitet i hur skolor arbetar. Frågan är ”har skolor starka, delvis bra eller mer svagt utvecklade arbetsätt”? Om vi bedömer att kvaliteten är mindre utvecklad i en skola anger vi vad skolan behöver utveckla.

Anmälningssärenden som handlar om att ta emot anmälningar om och göra tillsyn utifrån skolsituationen för en enskild elev.

Prövning av tillstånd för fristående skolor som handlar om att göra en sammanvägd bedömning av en ansökan om att få driva en skola. Vi prövar även tillstånd för att utöka en skolverksamhet eller byta inriktning.

Idag granskar Skolinspektionen hela skolväsendet, men verksamhetsbesök görs främst i grundskola och gymnasieskola. Detta är en prioritering som står uttryckt i vårt regleringsbrev. Granskningen sker såväl på enhetsnivå som huvudmannanivå.

Uppdraget har ändrats

Skolinspektionens uppdrag har i stort sett varit detsamma sedan 2008, men några uppgifter har förtydligats och verktygen har blivit fler. Kortfattat har följande hänt:

- 2009 fick vi i uppdrag av regeringen att ansvara för kontrollrättningen av nationella prov.
- 2011 ändrades skollagen och vi fick ”skarpare” verktyg. Det handlade om att kunna förelägga vid vite, återkalla tillstånd och stänga skolor med tillfälligt verksamhetsförbud. För en skola med offentlig huvudman kan vi gå in och vidta de åtgärder som bedöms vara nödvändiga på skolan, så kallad statlig åtgärd för rättelse.
- 2013 ändrades lagstiftningen igen. Regeringen förtydligade att viten ska användas varje gång det finns allvarliga risker att elever inte når målen.
- 2014 fick vi ett nytt uppdrag att belysa skolors ekonomi inför tillsyn och i tillståndsprövning.
- 2015 fick Skolinspektionen ett större regeringsuppdrag att göra kvalitetsgranskning även av förskolan.
- 2018 – Skolinspektionen fick en ny uppgift – att förbereda ägar- och ledningsprövning.

Idag lyder vårt kärnuppdrag så här:

”Statens skolinspektion ska genom granskning av huvudmän och verksamheter verka för att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barnens utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för eleverna. Inom ramen för detta ska myndigheten främja en stärkt likvärdighet mellan skolor och mellan förskolor.”

Helén Ängmo

Generaldirektör vid
Skolinspektionen

Vad säger generaldirektören?

Helén Ängmo tillträdde som generaldirektör vid Skolinspektionen i februari 2016. Innan dess var hon överdirektör vid Skolverket och har arbetat flera år i Regeringskansliet.

? Vilket var ditt intryck när du kom till Skolinspektionen?

– Jag var mycket glad över förtroendet att få leda Skolinspektionen. För mig är Skolinspektionens insyn i skolan en stor och viktig samhällsuppgift. Eftersom jag varit i skolvärlden sedan tidigare visste jag såklart en del om hur inspektionen arbetat. Men när jag kom in själv slogs jag av vilken stark utvecklingskraft det finns i våra verktyg. Jag såg också att organisationen hade många styrkor som till exempel systematiska arbetsätt, modernitet och ett stort engagemang för det vi ska åstadkomma.

? Såg du några utmaningar?

– Mycket var väl uppbyggt, men jag bedömde snabbt att vi behövde göra mer kring återkoppling till skolorna. Bland annat OECD hade påpekat att vi arbetade för ensidigt. Vi hade många bra dialoger internt och efter ett tag kunde jag se att det fanns risk för sämre effektivitet i granskningarna om vi inte varierade våra arbetsätt. Jag såg att en viktig väg var att utöka kvalitetsgranskningen.

? Vad är viktigt för dig?

– Jag vill såklart lyfta helheten i inspektionens uppdrag och vikten av att vi påverkar. Självklart behöver vi hitta en bra mix mellan våra arbetssätt, men vi får inte fastna i att prata om våra metoder. Mycket viktigt för mig är att vi främst ser skolans stora utmaningar och att vi granskar på rätt områden, de frågor som gör mest skillnad för att alla elever ska kunna lyckas.

? Vilka är utmaningarna under den närmaste tiden?

– Vi måste bidra till bättre kunskapsresultat och att alla elever får en likvärdig skola. Det håller inte att undervisningen ligger på en medelnivå – vilket vi sett länge. Vi ser att många elever kan sakna ett bra stöd, men många elever saknar också utmaningar, till exempel svårare uppgifter. Vad betyder detta för kunskapsresultaten generellt? Det är mycket angeläget att elevers utveckling inte stannar upp. Det är kort och gott viktigt med alla elevers progression.

För att kunna lära behövs också trygghet för eleverna. Vi har på olika sätt kunnat visa att det finns ett tydligt samband mellan att känna sig trygg i skolan och att kunna lära. Efter bland annat #metoo-uppropet finns också all anledning att mer uppmärksamma jämställdhetsfrågor. Vi måste på alla sätt bidra till att säkra pojkar och flickors lika rätt och möjligheter.

? Hur ser du på likvärdigheten i skolan?

– Skolverkets siffror pekar på större skillnader mellan olika elevgruppers resultat, vilket är oroande. Från inspektionens sida ser vi brister i likvärdigheten på ett annat sätt. Vi ser betydande skillnader i skolors kvalitet. I vissa lägen ser vi allvarliga brister i till exempel undervisningen. Många gånger ligger svag styrning från huvudmännens sida bakom detta. Huvudmännen har ett stort ansvar – det är ingen liten uppgift att driva en skola. Det gäller att ha insikt i skollag och läroplaner och ett starkt kvalitetsarbete.

? Finns det andra utmaningar som du tycker är viktigt att lyfta?

– Lärarbristen är en utmaning för skolorna. Även här finns problem med likvärdighet. Vissa skolor, en del i utsatta områden, har svårt att rekrytera utbildade lärare och det kan också handla om en hög omsättning på rektorer. Jag är mycket oroad över att lärarbristen slår hårdare mot vissa skolor. Elever på skolor med svaga kunskapsresultat och där flera elever är i behov av stöd är de som mest behöver välutbildade och erfarna lärare. Huvudmännen behöver göra mer för att säkra likvärdighet i pedagogiska resurser.

? Nästa år, 2019, blir det skarpt läge för en ny stor arbetsuppgift – ekonomisk granskning och ägarprövning av fristående skolor. Kan du berätta om det?

– Vi har länge velat ha bättre möjligheter att analysera sökandes förutsättningar. Alla skolor ska hålla god kvalitet och ägarprövningen medför att vi i högre utsträckning kan pröva om den som söker tillstånd har tillräckliga förutsättningar att klara det kravet. De som söker ska också ha insikt och vara lämpliga. Det händer mycket på skolmarknaden och det är en viktig framtida uppgift för Skolinspektionen att än mer kunna skolekonomi och ägarfrågor. Elever och föräldrar måste kunna ha förtroende för utbildningen. Förutsättningarna för att en elev får en utbildning med jämn och god kvalitet kommer att bli bättre med prövningen.

Vad ska en inspektionsmyndighet bidra med?

Det diskuteras mycket om inspektionsmyndigheters roller, ska inspektion huvudsakligen stå för insyn och kontroll eller ska den i högre grad bidra till verksamhetsutveckling? Vi tolkar vårt uppdrag som att vi ska bidra med både och. Vi har dels ett kontrollerande uppdrag – ett "rättande" uppdrag, dels ett pådrivande och kvalitetsutvecklande uppdrag. Dessutom ska vi rapportera till regeringen. Vad är starkt i skolans arbete och vad är inte det?

Forskaren Bill Maxwell har studerat inspektionsmyndigheter internationellt. Han beskriver grunderna i många inspektioners bidrag till samhället och till skolans utveckling. Tre hörnstenar i vad inspektioner bör uppnå är:

- att stå för granskning av utvalda skolor
- att bidra till att sprida resultat till andra skolor i förebyggande syfte
- att ge bilder till regeringen om tillståndet i skolans arbetssätt.

På flera sätt har Skolinspektionen bidragit under sina 10 år utifrån dessa tre grunder.

Granskar vi alla skolor?

Under Skolinspektionens inledande fas granskades alla skolor under en femårsperiod. När tillsynen låg på Skolverket hade alla skolor på motsvarande sätt granskats under en sexårsperiod. En fördel med att göra besök hos alla skolor är att vi får en bred bild av skolor i hela landet. En nackdel är att med begränsade resurser så blir också tillsynen begränsad. Därför bedömde vi efter den tidigare femårsperioden att det fanns ett behov av att gå djupare på vissa skolor. Tillsynen utvecklades därför till att bli baserad på

risk- och väsentlighetsanalyser. Från 2015 arbetar vi i tillsynen med besök i skolor efter ett system där vi väljer ut vilka skolor som kan behöva tillsyn.

Vi anpassar tillsynen efter situationen på varje skola utifrån den information som samlats in. Det innebär att vi prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Inspektörerna kan också stanna längre på dessa skolor under själva tillsynsbesöket och kan också vara mer aktiva under uppföljningsperioden. Vid ett seminarium med ansvariga inom kommunen och skolan tar vi upp de områden där det behövs förbättringar. Vi ger råd och vägledning om vad man kan göra för att förbättra situationen.

Vet skolorna om att vi kommer?

I de allra flesta fall vet skolorna i god tid i förväg om att vi kommer. Anledningen är att det finns stora fördelar med att ta reda på så mycket som möjligt om utbildningen så att vi kan utforma inspektionen efter den bedömning vi gör av materialet vi samlat in. Vilka planer har man för att eleverna ska nå så goda resultat som möjligt i en trygg miljö? Utifrån underlaget planerar vi lektionsbesök och intervjuer med rektor, lärare och elever.

Att komma oanmält har vissa nackdelar. En är att flera viktiga personer vi behöver prata med inte alltid finns på plats.

Men vi kan i vissa lägen också göra riktad, eller flygande inspektion där vi fokuserar på ett enda område, till exempel rättning av nationella prov. Vid ett tillfälle granskade Skolinspektionen 400 lektioner i idrott och hälsa på 60 olika skolor samtidigt. Vi gör också tillsyn om vi fått signal om att allt inte står rätt till vid en skola.

Vilka påtryckningsmedel har vi?

Om vår tillsyn visar allvarliga brister på en skola kan vi använda sanktioner så att huvudmannen förbättrar sin verksamhet. Om huvudmannen inte vidtar åtgärder eller grovt åsidosätter sina skyldigheter kan vi sedan 2010 besluta om vite eller åtgärder på huvudmannens bekostnad. För fristående skolor kan tillståndet att bedriva skola dras in. Skolinspektionen kan inte stänga en skola med offentlig huvudman, däremot kan vi gå in och vidta de åtgärder som bedöms vara nödvändiga på skolan.

Skolenkäten – användbar för både oss och skolan

När Skolinspektionen startade fördes en diskussion om huruvida självvärdering var ett verktyg som skulle användas inför tillsynen, något som används i vissa andra länder. Vi valde istället att förbereda tillsyn genom en omfattande enkät för att även få med elevens röst i Barnkonventionens anda, vårdnadshavarnas och personalens. Vi kallar den Skolenkäten.

Skolenkäten är en totalundersökning i de utvalda målgrupperna och riktas till alla elever i grundskolans årskurs 5, årskurs 9 och år 2 på gymnasiet, pedagogisk personal inom grundskolan och gymnasiet samt vårdnadshavare till barn i förskoleklass, grundskolan och grundsärskolan.

Resultatet från skolenkäten ligger till grund för bedömning av vilken typ av tillsyn en skola behöver, det bidrar med underlag för vidare observationer och intervjuer vid skolbesök och är en del av vår helhetsbedömning i ett skolbeslut. Delar av resultatet ingår från och med 2015 även som underlag till Skolverkets informationstjänst för föräldrar och elever. Skolenkäten är främst ett underlag för att göra rätt prioriteringar inom inspektion, men vi vill gärna att den används för skolutveckling. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) använder bland annat resultaten från skolenkäten för sina Öppna jämförelser. Vi tycker att det är bra när skolor använder enkätresultat lokalt och till exempel jämför sin verksamhet med andra eller som grund i det egna utvecklingsarbetet.

Enkäten utgår framför allt från de områden som den regelbundna tillsynen är inriktad på. Enkäten fokuserar på frågor som kan vara svåra att få grepp om på annat sätt, som till exempel trygghet och studiero. Tillsammans med besök och intervjuer får vi en god bild av skolan.

Hur mycket har vi granskat?

Vi når ut brett med vår verksamhet, i stort sett alla skolor i landet kommer på ett eller annat sätt i kontakt med Skolinspektionen under en tvåårsperiod. Idag går knappt 1,4 miljoner elever i omkring 7 000 skolenheter inom skolformerna grund- och gymnasieskola i Sverige. Tillsammans har de 136 200 lärare och 6 000 rektorer. Till det kommer förskolor, fritidshem, vuxenutbildning med fler verksamheter.

Under 10 år har vi inspekterat och besökt cirka 6 000 skolenheter under åren 2008–2014. Därefter har vi besökt cirka 1 000 skolor per år. Under varje granskningsomgång har vi besökt eller varit i kontakt med varje huvudman för skolorna. Vi har också gjort cirka 10 000 tillsynsbesök på plats. Dessa har lett till 22 300 tillsynsbeslut. Därutöver har vi fattat 42 500 tillsynsbeslut utifrån anmälda individärenden och 6 100 beslut om tillstånd.

Vi har genomfört 104 tematiska kvalitetsgranskningar med övergripande rapporter. Områdena har rört både styrning och undervisning. Vi har gjort ämnesgranskningar och specifika granskningar av till exempel elevhälsa, studie- och yrkesvägledning, nyanländas lärande, yrkesutbildning, lärarresurser med mera. Alla skolformer har funnits med. Kvalitetsgranskningen har lett till 11 400 övriga beslut.

Skolinspektionens ansvarsutkrävande sker genom de beslut som myndigheten fattar. I vissa fall sätter myndigheten mer kraft bakom orden, när de ansvariga inte vidtagit tillräckliga åtgärder, och vi understryker då besluten med vitesförelägganden. Under åren har vi förelagt om 362 viten.

Slutligen har vi haft 15 omgångar med skolenkäten, som 2017 nådde 380 000 enkätsvar, och inte mindre än 254 650 ombedömningar av nationella prov.

När det är mycket allvarligt

När det gäller fristående skolor kan Skolinspektionen fatta beslut om att återkalla tillståndet att bedriva skola och att ge ett tillfälligt verksamhetsförbud. Den möjligheten har funnits sedan 2010. De skolor som vi har stängt har inte uppfyllt lagens krav och det har handlat om allvarliga missförhållanden.

Skolinspektionen sätter alltid elevers säkerhet och rätt till en kvalitativ utbildning främst. Undervisningen ska självklart vara lika för flickor och pojkar – alla elever ska få den utbildning de har rätt till.

Att stänga en skola är en lång process där rättssäkerheten är viktig. Eftersom en omedelbar stängning av skolan får stora konsekvenser för eleverna kan det bara ske i mycket allvarliga fall. Det gäller framför allt om det finns risk för elevernas hälsa eller säkerhet eller om det är andra brister till exempel i undervisningen som är allvarliga.

19 fristående skolor har förlorat tillståndet, tillfälligt eller permanent, mellan januari 2010 och juni 2018, varav 3 hittills i år.

Åtgärd för statlig rättelse som är ett ingripande som rör en kommun har ännu inte vidtagits.

Vi utreder även anmälningar mot legitimerade förskollärare eller lärare för oskicklighet eller olämplighet. Skolinspektionen är den enda instans som kan göra anmälningar till Lärarnas ansvarsnämnd och yrka att en legitimerad lärare ska meddelas varning eller att legitimationen ska återkallas.

Vad händer efter inspektion?

I inspektion ligger inte bara ett ensidigt inspekterande, där myndigheten granskar och sedan skriver ett beslut. I uppdraget finns också att kommunicera resultatet till den skola och de ansvariga som är berörda. Syftet är att stimulera skolutveckling genom råd och vägledning, och att följa upp att en förändring har skett.

Vi har också utvecklat kommunikationen på olika sätt under åren. När inspektionen är klar och beslut är fat-

tat samlar Skolinspektionen de ansvariga till ett återföringsseminarium. Där klargör vi våra bedömningar och vad de grundar sig på. Genom seminariet kan ansvariga få inspiration till hur de ska gå vidare med tillsynens resultat för att åstadkomma förändring.

Den första kommunikationen med skolan börjar dock långt tidigare genom att inspektörerna går igenom vad som kommer att ske under tillsynen eller kvali-

tetsgranskningen och vilka områden den berör. Skolan kan också själv ta reda på så mycket som möjligt i förväg genom att inspektionen eller kvalitetsgranskningen och det den bygger på är transparent. Det är möjligt för skolan att gå in på Skolinspektionens webbplats och hitta allt de behöver veta såväl före, under, som efter inspektionen. Här finns bland annat de bedömningsområden och de bedömningsunderlag som Skolinspektionen använder.

Röster om inspektion

De beslut och rapporter Skolinspektionen skriver blir i många fall ett starkt inspel i förändringsarbetet. I vissa är det just detta ökade tryck som behövs, i andra fall är omständigheterna för svåra eller resurserna allt för små för att förändringen ska lyckas.

Vi har intervjuat ett antal personer om deras syn på oss. Många talar om att inspektion självklart kan kännas jobbigt, men att det många gånger leder till en synvända. Fler äldre intervjuer finns samlade i skriften "Skolinspektion – vad hände sedan?".

Dan-Ola Einarsson

Rektor, Gröndalsskolan

Föreläggande och vite om 900 000 kronor. Det blev resultatet när Skolinspektionen gjorde tillsyn i Gröndalsskolan i Värnamo 2017. Problemen hängde till stor del samman med bristande utredningar för särskilt stöd och anpassning av undervisningen.

– Ja, vi saknade en specialpedagog sedan många år. Det fanns specialpedagoger i kommunen men resurserna fördelades inte över skolorna i kommunen så att vi fick del av insatserna. Det gjorde att vi inte fick fram utredningar om särskilt stöd på ett bra sätt, berättar rektor Dan-Ola Einarsson.

Dan-Ola Einarsson tror att Skolinspektionens föreläggande med vite blev en ordentlig knuff på kommunen så att specialpedagogresurserna fördelades på ett bättre sätt mellan skolorna. Även om han menar att skolan fick ett oförtjänt dåligt rykte när tidningarna skrev om beslutet så kan han ändå se att det också för honom blev en puff framåt.

– Jag blev mer varse hur personalen upplevde vissa saker, till exempel det pappersarbete som krävs när man ska anmäla kränkningar. Jag såg också att jag behövde vara ute mer hos medarbetarna och i klassrummen. Med beslutet i ryggen kunde jag säga till förvaltningen att jag måste få mer tid för det och mindre pappersarbetet, säger han.

Majja Neverland

Utvecklingsledare för förskolan
i Västerås kommun

Västerås ingick i en av de granskningar som Skolinspektionens gjort inom ramen för regeringsuppdraget om förskolan i projektet "Förskolans ledning och styrning".

– Vi har haft stor användning av flera av rapporterna i Skolinspektionens förskoleuppdrag. Det säger Majja Neverland, utvecklingsledare för förskolan i Västerås kommun.

Hon berättar att i Västerås arbetar man kontinuerligt med att utveckla verksamheten. Förskolecheferna har läst och studerat tillsammans för att få syn på viktiga frågeställningar och problem i sina egna verksamheter och i det arbetet har Skolinspektionens rapporter kommit väl till pass.

– Dels har vi kunnat jämföra oss själv med de förskolor som varit granskade, dels har vi kunnat ställa samma frågor till vår egen verksamhet och på sätt fått syn på mycket, säger Majja Neverland. Som en form av kollegialt lärande har förskolechefer genom observationer granskat sina verksamheter utifrån frågeställningarna och mallar från Skolinspektionen och reflekterat över dessa i lärande samtal.

– Förskolechefens ledning och styrning av verksamheten har varit extra betydelsefull. Vi har nämligen sett över vår egen organisation och kommit fram till att vi behöver fler chefer med färre anställda att leda. Detta för att ge förskolecheferna bättre förutsättningar för att leda den pedagogiska utvecklingen på sina enheter och fullfölja hela det komplexa uppdraget de har. Vi har också gjort om vår organisation på det sättet, säger Majja Neverland.

Hamid Zafar

Rektor, Sjumilaskolan

I det första beslutet konstaterades att det förelåg ett stort antal brister i verksamheten. Göteborgs kommun förelades, vid vite om 700 000 kr, att avhjälpa de brister som kunnat konstateras i verksamheten. Beslutet följdes upp och Skolinspektionen fattade ett uppföljningsbeslut där det konstaterades att alla brister inte var avhjälpta. Göteborgs kommun förelades på nytt att avhjälpa bristerna, denna gång vid vite om 1 000 000 kr. Nu är bristerna åtgärdade och allt fungerar mycket bättre i skolan. Men resan krävde ett riktigt omtag för att komma i mål.

– Ja, det stod illa till när Skolinspektionens beslut kom. Organisation, kultur, stämning, ja hela skolan fungerade dåligt. Det var inte så att det egentligen var några nyheter för oss, men beslutet från Skolinspektionen visade det svart på vitt, säger Hamid Zafar som är rektor på skolan och som just hade tillträtt när beslutet rapporterades. Egentligen var det en skrämmande läsning att gå tillbaka till tidigare tillsynsrapporter och skolans historik. Där fanns allt: bristande kunskaps-

resultat, dålig stämning och dåliga utredningar av de elever som behövde stöd.

Det behövdes en rejäl förnyelse. De brister som rapporterades hade följt skolan i många år, man hade försökt på olika sätt att komma till rätta med dem men inte lyckats. Hamid tog kontakt med sin chef på förvaltningen och fick möjlighet att börja planera för förändring. Det visade sig också att politikerna var villiga att skjuta till det som behövdes. Skolan skapade fyra olika grupper som kunde ge olika perspektiv på vad som behövde göras. En facklig grupp, en grupp med rektorer, en med förstelärare och en grupp från förvaltningen.

– Det gav bra input och vi i skolledningen kunde skriva ihop en handlingsplan. Vi använde de olika bedömningsområdena som Skolinspektionen hade använt i sitt beslut. Det var ett bra stöd.

Med en genomarbetad handlingsplan fick skolledningen grönt ljus att gå vidare. Idag har skolan en helt annan organisation och delvis ny personal. Nu kan dock Hamid blicka tillbaka på det som har gjorts, och känslan, stämningen och kulturen är en helt annan i skolan.

Kolla din skola

Verktyg för att reflektera över din verksamhet

🏠 Alla verksamhetstester

Kolla din skola

Med hjälp av våra verktyg för reflektion kan du testa hur din skola eller förskola klarar sig till exempel inför en granskning av Skolinspektionen. Verktögen är i första hand tänkta för dig som finns i skolan eller på förskolan och inte på skolans personal.

Att lära av andra

Såväl inspektion som kvalitetsgranskning ska också fungera som ett lärande för alla skolor i landet, inte bara de granskade. Skolinspektionen kommunicerar genom olika kanaler om sin verksamhet. Webbsidan är ett naturligt nav för all kommunikation. Där erbjuder Skolinspektionen också en möjlighet för skolorna att göra en egen genomgång med hjälp av ett enkelt verktyg - "Kolla din skola!" Verktöget finns även att använda för avgränsade områden och uppdateras med nya delar som bygger på gjorda kvalitetsgranskningar. Verktöget fokuserar på relevanta områden och det regelverk som finns. Med hjälp av frågor som besvaras genom självskattning kan den som använder verktöget få en bra bild av hur man ligger till.

En viktig kanal är också våra webinarier, webbaserade seminarier, som deltagare kan följa direkt och ställa frågor i. Webinarierna används oftast för att presentera resultat efter en kvalitetsgranskning.

Ett återkommande event är Skolinspektionens dag, som varje år samlar mellan 1 000 och 2 000 deltagare sammanlagt på olika platser i landet. Där redovisar vi våra granskningar och erfarenheter från det senaste året.

Övergripande

Det här är ett enkelt verktyg för att snabbt testa om du uppfyller förvaltningarnas krav och inte minst erbjuda förberedelse inför ett tillsynsbesök från Skolinspektionen.

- ✓ Kolla din skola!
- ✓ Kolla din förskola!
- ✓ Kolla din klagomålshantering!
- ✓ Kolla din styrkedja!

Teman och områden

- ✓ Kolla skolsituationen för integrering!
- ✓ Kolla förskolans arbete med flexibilitet!
- ✓ Kolla ditt skolbibliotek!
- ✓ Kolla mottagandet av dina nyarrangerade elever!
- ✓ Kolla helheten i yrkesprogrammet!

Undervisning

- ✓ Kolla din historieundervisning!
- ✓ Kolla din SFI-undervisning!
- ✓ Kolla din teknikundervisning!

> Starta testet

> Starta testet

> Starta testet

Får våra inspektioner effekt?

Vår inspektionsverksamhet har skapat stor uppmärksamhet genom åren. En naturlig fråga är om vår verksamhet bidrar till en bättre skola i en tryggare miljö.

Effekter är svåra att isolera

Under de tio år som gått sedan vi startade har mycket hänt med skolan och i samhället; befolkningen har ökat, boendesegregationen har ökat, fler elever är nyanlända, lärarbristen har tilltagit, digitalisering och globalisering har förändrat samhället. Samtidigt har en rad förändringar i lärarutbildning, skollagen, läroplaner och andra styrdokument genomförts. Därför är det också mycket svårt att isolera effekten av Skolinspektionens bidrag till en bättre skola. Det är lika svårt att isolera effekter av andra reformer, till exempel införandet av nya läroplaner. Om det är möjligt eller inte att isolera effekten av en reform är en fråga för forskningen.

Det vi själva kan göra är att visa på olika indikationer på resultat som stärkt och lett till förändring. Det gäller både på enskilda skolor, hos huvudmän och underlag som vår uppdragsgivare fått.

Vår strategi för påverkan är att välja ut det viktigaste!

Den strategi vi valt för att kunna påverka skolorna på det mest effektiva sättet är att, utifrån etablerad forskning, fokusera på sådana områden som är avgörande för kvalitet och likvärdighet i skolan. Det innebär att vi i tillsyn och kvalitetsgranskning fokuserar på just de faktorer som inom vart och ett av områdena är avgörande för skolans resultat.

Nästan alla rättar till det vi pekat på och iakttagelserna tas emot väl

De uppföljningar vi gör pekar mot att skolorna åtgärdar de brister myndigheten identifierat. De allra flesta

skolor har rättat det vi påpekat genom åren, och våra iakttagelser tas ofta emot väl av huvudmän och skolor. Mätningar visar att det finns ett högt förtroende för myndighetens arbete hos våra målgrupper.

Postinspektionsenkät ger feedback – förändringsarbete inleds

En enkelt men direkt sätt att få feedback är att fråga de som berörs av tillsyn och kvalitetsgranskning om hur de upplever dem och hur de påverkar dem. Postinspektionsenkäten är vårt verktyg för att få sådan återkoppling från skolorna.

Enkäterna har utvecklats under åren och resultaten kan nu säga något om vad målgruppen, det vill säga rektorer och förvaltningspersonal som deltagit i tillsyn eller granskning, har för uppfattning om nytta, egna vidtagna åtgärder, träffsäkerhet med mera i Skolinspektionens inspektion.

Tittar man på de tio årens enkätsvar framträder en tydlig bild av mycket stabila resultat som dessutom har förbättrats något de senaste åren.

På en direkt fråga från oss svarar en mycket stor del av målgruppen att tillsynen bidrar till förbättringar i skolan: 78 procent av de som besvarat postinspektionsenkäten 2017 menar att tillsynen i hög grad kommer att bidra till förbättringsarbetet på skolan. Siffrorna är än högre i kvalitetsgranskning – 84 procent anser att den bidrar till förbättring.

Nästan 60 procent håller med om att tillsynen och kvalitetsgranskningen bidrar till att utveckla den pedagogiska verksamheten. Det är kanske inte heller så konstigt med tanke på att tillsynen i första hand just tittar på förutsättningarna för att bedriva en bra undervisning.

Några kommentarer om våra resultat efter 10 år

Det är svårt att säga om inspektion bidragit eller inte till resultaten på nationell nivå i svensk skola. Vi kan bara som andra aktörer redovisa att kunskapsresultaten tidigare sjunkit i internationella undersökningar men att det nu skett en vändning. Kunskapsresultaten har förbättrats. Det är mycket glädjande – även om ansträngningarna till än bättre resultat måste fortsätta. Sverige ska vara en stark kunskapsnation.

Vi menar dock att vi bidragit till att utveckla och stärka svensk skola på många sätt som måste visas utifrån andra indikationer och vi vill lyfta fram främst tre bedömningar om detta.

Vi har i hög grad varit där det finns stora behov – vi har bidragit till likvärdighet

Vi ska bidra till likvärdighet för alla elever. Har vi då lyckats vara i skolor och på områden där vår risk- och väsentlighetsanalys pekat på behov. Vår egen bedömning är att våra analyser haft en god träffsäkerhet. I de skolor vi valt ut för prioriterad tillsyn så har en stor andel – 8 av 10 skolor – haft brist på något område, vissa har brister på många områden. Vi har de senaste åren fått besluta om cirka 100 viten per år. Vidare har vi identifierat cirka 30–40 skolor per år som haft mycket omfattande brister. Här har vi arbetat särskilt intensivt.

Vi bedömer också att de områden vi valt ut att granska i tillsynen och den regelbundna kvalitetsgranskningen är väsentliga. Även här bygger dessa urval på en omvärldsanalys och en riskbedömning. Vi inledde till exempel flera granskningar 2015 om nyanländas situation när den stora flyktingströmmen kom och vi har funnit mycket allvarliga problem när det gäller placering i särskolan. När vi väljer ämnen för våra kvalitetsgranskningar varje år så gör vi först en omvärldsbevakning, inventering och analys.

Vi ser en större medvetenhet och kunskap hos skolorna både före och efter inspektion

Vår erfarenhet är att skolorna utvecklas i samband med att vi kommer på besök. När skolor förbereder sig inför en inspektion skaffar de sig kunskaper. Efter en inspektion tar de hand om och diskuterar resultaten. I en sådan process sker en viktig utveckling.

Vi har bidragit till att sprida kunskap om faktorer som främjar kvalitet

Som vi nämnt tidigare är en viktig uppgift att sprida kunskap utifrån granskningar till hela skolan, inte enbart de som granskats. Vi har arbetat hårt med att sprida våra rapporter så att de kommer till användning för fler än enbart de som granskats. Varje kvalitetsgranskning är en möjlighet till vägledning och diskussionsunderlag för alla skolor. Många följer också vår webb och våra utåtriktade aktiviteter. I de mätningar vi gjort visas att kännedomen om oss bland huvudmän och skolans personal är mycket hög. Det förenklar spridning av kunskap samt råd och vägledning. Samtidigt vill vi lyfta att vi behöver utveckla området – att sprida kunskap – än mer.

Vi har lyft kvalitetsutmaningar för svensk skola – och det har lett till satsningar

Vi vill också lyfta att Skolinspektionen varit en skolmyndighet som lyft fram, definierat och formulerat viktiga kvalitetsproblem i svensk skola. Hur kvalitet i skolan ser ut varierar. När vi stöter på problem ser vi att samma utvecklingsbehov ofta upprepas. Vårt systematiska och regelbundna sätt att arbeta gör att vi kan bedöma att detta inte bara är enstaka, utan vanliga kvalitetsutmaningar.

Våra samlade analyser ger kunskap till den nationella diskussionen

Våra samlade analyser, exempelvis de lägesbilder och generella utmaningar som vi formulerar till vår uppdragsgivare, i tematiska kvalitetsgranskningar och i årsrapporter, har ofta refererats i offentliga

utredningar, propositioner och andra insatser på den nationella nivån.

Vi har till exempel regelbundet visat att:

- en av de främsta utmaningarna är att det finns betydande **likvärdighetsproblem** i skolors arbete. För vår del handlar det om att vi varje år och inom flera granskningsområden ser olikheter när det gäller kapacitet hos huvudmännen. Det finns stora skillnader i skolors kvalitet och om elever får sina rättigheter tillgodosedda.
- både hos huvudmän och på rektorsnivå fungerar fortfarande inte det **systematiska kvalitetsarbetet**. Det handlar främst om att skolorna förvisso kan ta in uppgifter och siffror, men man tar inte analysen vidare. Exempelvis ställs inte alltid frågorna – Vad betyder det för oss? Vad gör vi med anledning av det vi ser?
- **stöd till elever** inte bygger på tillräcklig analys och kunskap. I gymnasieskolan kan stöd ses som att vara upp till eleven att söka istället för att skolan tar ansvar för att bedöma, undersöka och variera stödet.
- arbetet med **nyanländas lärande** är ofta standardiserat. Elever förlorar mycket i sin progression när de inte får individuella anpassningar.
- elever får inte **utmaningar och stimulans**. Vi har över åren sett många lektioner där undervisningen läggs på en medelnivå. Högpresterande elever förlorar till exempel på detta.
- flera huvudmäns **styrning och uppföljning** är svagt utvecklad. Den kan ibland forma egna mål som inte är läroplanens mål. Huvudmännen har många gånger starkt grundskolefokus och ”tap-par” frågor som förskolan, vuxenutbildningen, arbetsplatsförlagt lärande eller undervisningstiden. Små aktörer kan ha särskilda utmaningar att klara hela huvudmannauppgiften.
- **lärarbristen** slår hårdare mot vissa skolor och huvudmän har inte gjort tillräckliga insatser för att kompensera bristen.

Goda resultat – men vi behöver göra mer

I korta drag är vår egen analys är att vi har bidragit till att lyfta många skolor som haft problem. Vi har samtidigt varit i skolor utan brister och de har inte fått med sig mer än beslutet ”inga brister konstaterade”. Detta tycker vi inte är tillräckligt. Därför går vi nu vidare med en kompletterande granskningsmetod som ska kunna ge alla en bättre återkoppling och kvalitetsutveckling.

Anmälningar har hjälpt oss granska skolor utifrån enskilda elevers situation

När det gäller anmälningar (och hos den särskilda verksamheten inom Barn- och elevombudet) gör vi tillsyn utifrån ärenden som rör en enskild elev. Det kan gälla rätten till särskilt stöd eller rätten till en

trygg skolmiljö fri från kränkningar. Anmälaren är uppgiftslämnare, inte part i våra ärenden, men de anmälningar vi får in är viktiga signaler till oss och vi kan inleda en tillsyn. I de fall vi kommit fram till att skolan brustit har vi krävt rättelse. Anmälningar har på det sättet hjälpt oss att hitta problem på skolor som behöver granskas. Utifrån dessa signaler har vi kunnat förbättra situationen för den enskilda eleven och har förebyggt problem även för andra.

Barn- och elevombudet (BEO) är en del av Skolinspektionen. Inom denna funktion kan BEO även driva en skadeståndsprocess för en elev som varit utsatt för kränkande behandling. 2016 publicerades en 10-årsskrift om BEO:s verksamhet och den finns att läsa på vår webb.

Inspektion och dess mervärde

Flera aktörer har pekat på hur viktig en inspektionsmyndighet är i en skola som är decentraliserad och där det finns en mångfald av aktörer. Granskning ses också som ett effektivt bidrag till att lyfta samt förbättra skolor. Den är också viktig för medborgarnas insyn i skolan och för att ge kunskap till regeringen och andra nationella aktörer. Vi har också fått bra omdömen om hur vi fullföljer vårt uppdrag. Statskontoret skriver till exempel 2017 att ”myndigheten håller en hög produktivitet och framstår överlag som effektiv och välfungerande”.

Detta till trots har kritik inte uteblivit under de 10 år som myndigheten har funnits. Vår tillsynsverksamhet har skapat stor uppmärksamhet. Många har haft synpunkter. Vissa forskare har genom åren riktat

kritik mot det sätt som vi genomfört uppdraget. Vi har kritiserats för att ha fokuserat för lite på skolutveckling och flera har upplevt att vi i första hand letat efter negativa avvikelser från vad lagar och förordningar säger. Flera har också haft bilden av att tillsynen varit för dokumentinriktad och att den inte svarar på frågan vad skolan ska göra för att förbättra sig.

Vår bild och vikten av transparens

Vi lyssnar på alla synpunkter och på vår omvärld. Det är viktigt att ta in både positiva och negativ kritik för att kunna utvecklas vidare. Vi kan dock inte göra avkall på vår uppgift och vi vill förtydliga vad den är. Vi vill också bidra med fakta kring några påståenden som nämnts ovan.

Tillsyn handlar om regelefterlevnad

Tillsyn är en bedömning av regelefterlevnad. Den har inga metoder för att bedöma styrkor. Den handlar om huruvida man når upp till kraven i författningar eller

inte, och det är viktigt. Elever ska få det de har rätt till. Vi kan däremot i kvalitetsgranskningen göra mer för att ge mer återkoppling och vi satsar nu på att utöka den.

Vi kan göra mer men inte ge konsultativa råd till enskilda skolor

Vi kan inte heller arbeta direkt med råd till enskilda skolor efter inspektion. Många vill att vi ska säga hur de ska göra efter en inspektion. Vi ger också återföring om vad vi sett och vad som är viktigt att tänka på och utveckla. Däremot kan vi inte ge konsultativa råd till en enskild skola. Detta skulle krocka med vårt granskande uppdrag – det finns risk att vi senare skulle inspektera våra egna råd. Riktat stöd till skolutveckling är Skolverkets uppdrag. Det vi har gjort är att öka de kvalitativa inslagen i inspektionen genom den nya regelbundna kvalitetsgranskningen som beskrivs ovan. Det tror vi i sig kommer att vara kapacitetsbyggande och utvecklande.

Vi lägger stor vikt vid återkoppling och arbetar för att ytterligare förbättra kommunikationen. Skolutveckling är Skolverkets uppdrag, men vi bidrar på ett annat vis. Vi är relevanta även för dem som inte är direkt föremål för vår granskning. Vi ger råd och vägledning såväl generellt som inför och efter inspektion. Själva inspektionen behöver vi dock genomföra oberoende från att ge råd och vägledning. Vi förmedlar också vilka skolor som är i störst behov av stödjande strukturer till Skolverkets utvecklingsprojekt från 2015, "Samverkan för bästa skola".

Vi begär inte in dokumentation i onödan

Vad gäller dokumentationsbördan så arbetar vi kontinuerligt med att undvika onödig belastning för uppgiftslämnarna. De dokument som vi begär in vid tillsyn är sådana som skolor och huvudmän alltid har skyldighet att upprätta enligt skollag och förordningar. Vi begär aldrig in mer än vad vi bedömer är nödvändigt för vår granskning.

Vi gör många observationer av undervisningen

Ett påstående om oss är ibland att vi enbart granskar utifrån dokumentation och att vi inte granskar undervisningen. Detta stämmer inte. Skolinspektionen har i hög grad varit ute i klassrummen. I nästan varje tillsyn och i våra kvalitetsgranskningar så gör vi observationer av undervisningen. Inspektörerna bedömer bland annat hur den läggs upp, om lärarna uppmärksammar alla elever och om hela undervisningstiden används på ett bra sätt.

Alla kan anmäla – men vi lyfter fram den lokala klagomålshanteringen först

Det är viktigt att elever och föräldrar kan vända sig till en myndighet när det finns missförhållanden i skolan. Men det kan bli en lång process. Vi vill vara tydliga med att det är kommuner och fristående huvudmän som i första hand bör ta emot och bedöma synpunkter och klagomål. Alla har skyldighet att ha en lokal klagomålshanteringen, men ibland fungerar den tyvärr inte tillräckligt bra. Vi har gjort flera insatser för att lyfta vikten av denna funktion eftersom vi vill att elever ska få hjälp snabbt och få respons lokalt i första hand på det de inte tycker fungerar.

Sprider vi en bild med bristfokus?

Vi tycker det är viktigt att kommunicera våra resultat. Dels för att visa öppenhet, dels för att kommunikation också bidrar till ett lärande för skolor som inte har granskats. Det är till exempel ett tänkande vi har när det gäller de tematiska kvalitetsgranskningarna. Men det är mycket viktigt att vara nyanserad när det gäller tillståndet i svensk skola. Vi betonar ofta att bilden av svensk skola är varierad. Det finns skolor som har ett mycket gott arbete, medan andra har svagheter. Vi betonar också att vi är i ett begränsat antal skolor som vi valt ut.

Nu går vi vidare

Regelbunden kvalitetsgranskning införs hösten 2018

Vi har under den senaste perioden med tillsyn funderat på vad vi vill satsa på i nästa omgång. Såväl utifrån våra egna erfarenheter, som utifrån det OECD pekat på i sin granskning av svensk skola och det bland annat Riksrevisionen och Statskontoret framfört så satsar vi nu på en regelbunden inspektionsmodell som innehåller mer kvalitetsgranskning. Syftet är att vi ska kunna ge mer återkoppling till skolorna, både om det som är bra och det som är mindre bra. Vi tror att det innebär en större granskningseffektivitet. Skolorna får med sig mer kunskap och vi på Skolinspektionen kan vara mer pådrivande mot fler skolor. Vi ska också med vår nya modell kunna synliggöra kvalitativa aspekter av vissa problem bättre.

Viktigt att säga är att tillsynen fortfarande finns kvar. I de fall vi får signaler om betydande brister mot lagen kommer vi att ingripa på samma sätt som tidigare.

Ny ägar- och ledningsprövning för enskilda huvudmän

Riksdagen tog i våras beslutet att införa ägar- och ledningsprövning och under 2019 börjar därför nya bestämmelser att gälla som förtydligar kravet på att enskilda huvudmän har ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet enligt de föreskrifter som gäller. Vi kommer också att bedöma om ägare och andra ledande personer, till exempel VD och styrelseledamöter, har den erfarenhet och insikt som krävs och om de i övrigt är lämpliga. I förarbetena till lagen sågs att olämplighet exempelvis kan vara om det finns tidigare brott eller ekonomisk misskötsamhet. Om huvudmannen ingår i en koncern beaktas hela koncernens ekonomi. Prövningen gäller både vid tillståndsprövning och löpande under vår tillsyn.

Framtiden är viktig

Skolan är en stor, grundläggande och mycket betydelsefull del av samhället. För såväl varje individ som för samhället är det avgörande att alla delar i skolans breda och viktiga uppdrag fungerar väl.

Samtidigt står skolan inför utmaningar. Oro över att alla elever inte får tillräckliga kunskaper och över försämrade likvärdighet i utbildningen har funnits en längre tid. En tillkommande utmaning är den stora bristen på lärare och även på flera andra professioner som behövs i skolan.

Utvecklingen på skolmarknaden har förändrats under det senaste decenniet. Exempelvis står de stora koncernerna för ökande andelar av de fristående skolorna, det görs börsnoteringar och ägar- och ledningsfrågorna har fått större fokus.

Nu har Skolinspektionen verkat i tio år. Just nu befinner vi oss mitt i en period när skolans styrning och de nationella myndigheternas roll har diskuterats. Begrepp som tillit har lyfts fram. En tillsitsdelegation har lämnat sitt betänkande och de har pekat på att inspektionsmyndigheter har en viktig roll men att de i större utsträckning bör bidra till utveckling. Samtidigt pekar de och många andra på behovet av insyn och kontroll av skolor – att människor ska kunna känna sig trygga i att veta att det finns en myndighet med uppgift att upptäcka eventuella missförhållanden. Fortsatt har Skolinspektionen såväl ett kontrollerande som ett pådrivande uppdrag för utveckling.

Vi ska arbeta för en skola där alla barn och elever, oavsett kön, får en god kvalitet i sin utbildning, en likvärdig utbildning och kunskaper i en stimulerande och trygg miljö. Alla barn och elever ska ges möjlighet att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Det handlar bland annat om att undervisningen ska erbjuda eleverna det stöd, den stimulans och de utmaningar som behövs i lärandet. Det finns ett stort engagemang på myndigheten för att fortsätta arbeta med detta angelägna uppdrag.

www.skolinspektionen.se

E-post: skolinspektionen@skolinspektionen.se

Telefon: 08-586 080 00